

PASĂREA DE FOC A TINEREȚII

LUCIAN CIUCHIȚĂ

Libris
EDITORIAL

BRAȘOV, 2019

CUPRINS

CAPITOLUL I SUTA DE LEI	7
CAPITOLUL II LA CĂMIN.....	17
CAPITOLUL III PRIMA SESIUNE	31
CAPITOLUL IV ETAJUL 9.....	43
CAPITOLUL V ALB ȘI NEGRU	57
CAPITOLUL VI VARA.....	63
CAPITOLUL VII COSTINEȘTI	73
CAPITOLUL VIII TOAMNA	87
CAPITOLUL IX NORI NEGRI	99
CAPITOLUL X ÎN PLINĂ REVOLUȚIE.....	111
CAPITOLUL XI ZORII ALTEI VIEȚI	121
CAPITOLUL XII GAUDEAMUS	129
CAPITOLUL XIII PASĂREA DE FOC.....	141
CAPITOLUL XIV PARIS	151
CAPITOLUL XV VISUL	167
CAPITOLUL XVI MINERIADE.....	179
CAPITOLUL XVII APA.....	195
CAPITOLUL XVIII AMERICA	201
CAPITOLUL XIX MELISSA.....	219
EPILOG	
POVESTE PENTRU OAMENI MARI.....	229

CAPITOLUL I

SUTA DE LEI

Încheindu-și fuga pe drumul de fier, trenul – un personal, nici foarte curat, nici întru totul murdar – tocmai lăsând în urmă stadionul Giulești, ajunsese la destinație.

Gara de Nord din București.

București, orașul mult visat de orice tânăr care vrea să scape de povara provincialului, capitala unde visele se împlinesc doar dacă pui piciorul în ea, locul unde arta, cultura și istoria se simt ca acasă și, în plus, metropolă europeană... cândva „Micul Paris”.

Ei bine, când am pus piciorul pe peronul gării nu aveam de unde să știu dacă este – sau nu – altfel decât îmi imaginasem.

Pluteam, cu pas ușor și inima veselă, cu valijoara în mână, săream peste dâmburi și sacoșe lăsate de izbeliște, alăturându-mă spontan, natural, „șarpelui uman” lung de 200 de metri, cât era peronul de-ntins.

Unii – mai puțin atletici decât mine și, cu siguranță, cu mult mai multe bagaje – își puseseră valizele în niște cărucioare ruginite care scârțâiau de mama focului –

Respect mai abitor ca fantomele din castelele scoțiene, valize peste valize, claie peste grămadă, de parcă omul plecase cu toată casa în spate.

Unde? Unde altunde decât în „Bucale”!

Se mutau definitiv?

Mă rog, asta era problema lor și a celor care urmau să îi găzduiască – pentru că pe atunci nu puteai să te muți și să obții buletin de București nici dacă partidul te promova.

Eventual, puteai visa la o viză temporară de ședere, dacă nu găseai, provincial fiind, să faci un mariaj cu un „băștinaș”, de regulă contra cost, prețul fiind negociabil, undeva între 20.000 de lei și o Dacie... devenind „capitalist” – adică locuitor legal al Capitalei... după 5 ani.

Cum „câinele moare de drum lung și prostul, de grija altuia”, nu e nimic de mirare că pe mine nu mă interesa deloc nicio variantă; eu aveam să locuiesc pentru o perioadă de patru ani într-un cămin studentesc din „Agronomie”.

Altceva nu mai conta, eu aveam un acoperiș deasupra capului...

Al cui cap?!

Oh, din grabă am uitat să mă prezint.

Eu sunt Nicola... Nicola Ohanesian, dintr-un mic și foarte frumos oraș de provincie.

Acum – pentru cel puțin patru ani de acum înainte – sunt proaspătul locuitor al mării urbe, capitală, metropolă, „Bucale”, „Micul Paris” etc., adică un om cu anumite pretenții de la viață.

Ieșisem din Gara de Nord și, în spatele coloanelor gigantice ce-i alcătuiesc frontispiciul, mă adăposteam

Respect pe de razele soarelui, mult prea puternice pentru o toamnă târzie.

Niște taximetriști șmecheri ne îmbiau cu multă fățărnicie: „*Băi, tinere, hai la mine că ie mai ieftin*”, alții se certau deja: „*Ce, bă, țărane, nu vrei să-mi plătești... o sută de lei face cursa!*”

O sută de lei?

Păi eu aveam în buzunar doar o sută de lei și trebuia să mă descurc vreo două săptămâni... adică, dacă este să o spun pe cea dreaptă, să supraviețuiesc.

Aveam un pachet cu mâncare să-mi ajungă vreo cinci zile și apoi, cu 10 lei pe zi să trăiesc... până ce-mi veneau alți bani „de la moșie”!

Auzisem că sunt buni și ieftini covrigii și că mai încăpea un iaurt sau o sana de la un lactobar.

De restul urma să îmi iau bilete de autobuz.

Hai să fim sănătoși, și serioși – asta e un fel de filozofie pe care-o fac acum, nu atunci, că pe vremea aceea eram ridicol de tânăr și la vârsta aia nu prea te gândești la mâncare.

Amuzat de un taximetrist care îl apostrofase pe-un client: „*Dacă n-ai bani, de ce nu te-a dus mă-ta în spate?*”, le-am întors spatele „muscalilor” și m-am urcat în primul troleibuz care avea scris „Piața Romană”, acolo unde voiam să ajung.

Să intru în măreața clădire a ASE-ului, cea mai importantă instituție de învățământ superior cu profil economic din România, să pătrund trufaș în Aula Magna și să strig în gura mare: „*ATENȚIE, onorat auditoriu, am venit EU! De acum lucrurile vor fi altfel!*”

Când am ajuns în clădirea fondată în anul 1913 a Academiei de Studii Economice din Piața Romană, am pătruns în Aulă și am coborât vreo zece trepte.

Respect pentru Am căscat ochii la fresce și la impozantele tablouri, dar ce m-a lăsat fără grai a fost acustica sălii. Nu puteai să țiți ca un nebun: „*ATENȚIE, onorat auditoriu, am venit EU! De acum lucrurile vor fi altfel!*”... Vibrația sălii putea să producă un efect devastator și bila de pe acoperiș să cadă, strivindu-i, drept în capul oamenilor.

Ar fi fost un dezastru... de care nu voiam să mă fac vinovat.

Am murmurat doar pentru mine, și bila a rămas tot acolo și acolo va rămâne până în veacul vecilor, pentru că legenda spune că „*va cădea doar când va pătrunde o fecioară în nobila Academie de Studii Economice*”.

Am închis imensa ușă din stejar lăcuit și am plecat cu o mulțumire în suflet. „*Băi, am intrat eu în Aula Magna... bun, au aflat de mine! Acum pot să mă duc la cămin și să-mi iau în primire vastele apartamente imperiale*”.

Am ieșit triumfător din clădire, ocolind taximetriștii ca Satana tămâia, și m-am oprit în stația de autobuze din Piața Romană.

Acuși, acuși, vine autobuzul 131 și plec spre Complexul Studentesc Agronomie.

Așteptam liniștit apariția autobuzelor 131 ori 331.

Nu știi de ce, dar parcă nu voiau să apară.

Trecuseră 15 minute bune și... nimic.

Timpul are o altă conotație aici, este cel puțin relativ!

Nu mă plictiseam, aveam ce să văd în jurul meu.

Un chioșc de ziare, o tarabă cu câteva flori ofilite în așteptarea unor suflete la fel de însingurate, o mulțime de fete frumoase și, chiar peste drum, se vedea berăria „Turist”.

Hmm, era bună o bere... „*căldură mare, mon cher!*”

Respect pentru „Nu, mi-am zis, mai bine mă duc la cămin și pe urmă văd eu ce fac... poate au ei bere pe-acolo”.

Aveau, dar asta – că un student din anul III făcea un mic trafic cu de toate: „bluji”, geci, țigări chinezești „Double Horses”, „Jinlu” și „Zhonghua”, greșos de dulci, dar la mare căutare, chiar și săpun unguresc Ka-O-La și, slavă ție, partid!, bere – am aflat-o ceva mai târziu.

Deocamdată timpul trecea și autobuzele nu se grăbeau să apară.

La un moment dat, mă bate cineva cu palma pe umăr.

Mă întorc crezând, mai degrabă sperând, că este vreun cunoscut.

Haida, de! Vise, tinere Nicola? De unde cunoscut?

Abia aterizasem în Capitală și prietenii mei – foarte puțini, pentru că întotdeauna am prețuit calitatea, nu cantitatea – rămăseseră acasă... în trecut.

Acum, în prezentul de-atunci, nu-mi făcusem niciun prieten.

Deci, cine era tipul care mă abordase cel puțin amical?

Ei bine, era un țigan spilcuit, la vreo 30 de ani, cu, probabil, mulți dintre ei petrecuți în alte locuri, mai lipsite de libertate decât Piața Romană, dar – mi-e martor Bunul Dumnezeu – nu aveam de unde să știu atunci ce hram poartă.

L-am privit destul de distant.

Oacheșul mi-a zâmbit – cu un zâmbet frumos, dovadă că insul avea ceva experiență de viață.

Din păcate, eu nu aveam... venisem prea pur pentru o lume plină de șacali și nu știam pe atunci să evit fructele otrăvite ale civilizației.

Eram o pradă sigură.

Respect pentru Scria asta pe mine și se vedea de la o poștă.

Un biet provincial.

Șo pe el!

Îmi zâmbea, mai fascinant decât șarpele Kaa lui Mowgli – eroii lui Rudyard Kipling din „Cartea junglei” – întinzându-mi o pungă desfăcută din hârtie.

Mă invita să mă servesc.

Nu păreau bomboane.

— Hai, nu fi timid, ia cu încredere... sunt lozuri. Pentru mama, ia un loz. Dacă e câștigător, te cinstesc...

Mă uit bine în pungă și, ce să vezi?

Lozuri. Chiar erau lozuri.

Brusc, îmi aduc aminte nuvela „Două loturi” de I. Luca Caragiale, ecranizată mai târziu, în '58, cu Birlic, cu titlul „Două lozuri”... da, dar aici erau mult, mult mai multe.

O pungă plină.

Scot un loz și îl predau „proprietarului”.

Tuciuriul îl ia cu dexteritate și îl desface, după ce îl rupe la unul din capete.

Știți cum se desface un loz, nu?

Citește și exclamă satisfăcut:

— Știam eu, ești norocos! Te-am simțit. Mai trage unu'!

Mă complac în atmosfera nou creată.

Mă simt confortabil în noua mea calitate de „norocos” și mai extrag un bilet.

Ce să vezi?!

La fel ca și primul. Câștigător!

Dai 3 lei și câștigi 6... 3 lei câștig net!

Mă întreb totuși dacă nu este vreun truc, ori poate au greșit ăia de la Loteria Română și au umplut o pungă numai cu lozuri câștigătoare.

— Omul a zis că mă cinstește.

Poate cu o bere la Turist... poate chiar cu două... la cât de norocos par a fi.

În aerul acesta amețitor, după un nou loz cu câștig net de 3 lei, balaoacheșul îmi aruncă o provocare:

— Hai să facem un pariu... eu pun o sută, pune și tu una... dacă iese lozul câștigător te alegi cu două sute...

Nu realizez capcana în care intram ca un alb iepuraș în plasa vânătorului, „ambetat” de succes... ceva îmi crea siguranța că și lozul următor va fi tot câștigător... și, desigur, îmi putea aduce un câștig net nu de trei lei, cât era scris pe bilet, ci de 100 de lei!

Cu siguranță, cu două sute de lei te descurci altfel, ai parte de filme bune, de prăjituri la cofetării de renume, de câte și mai câte...

— Da, merg și eu cu o sută.

Nu am observat nimic deosebit, dacă smolitul a schimbat punga, ori avea fund dublu, așa că, plin de încredere, am introdus mâna și am scos un alt bilet.

Stăpân pe sine, individul l-a desfăcut cu același gest teatral.

Bănuiesc că nu aveți dubii privind deznodământul.

Exact.

Necâștigător!

Timpul parcă se opriese în loc... nu știu dacă autobuzele apăruseră sau nu între timp, dar lumea din jurul meu părea „înghețată” ca într-o fotografie, nu se mai auzea nimic.

Îi vedeam buzele cărnoase, viclene, sângerii, cum se mișcau în fața mea. Nu auzeam nimic, dar îi citeam pe buze: „*Ai pierdut, dă-mi sută!*”

Un nod în gât mă strângea.

Căzusem ca un prost în capcana unui escroc de meserie.

Așa este viața dacă nu judeci. Acum realizam că suta de lei cu care trebuia să supraviețuiesc două săptămâni plecase pe apa sâmbetei. Nu mai aveam bani nici de covrigi, nici de un iurt... nici măcar de o grisină.

Nimic! Nimic nu mai aveam.

Prăpăd era și în sufletul meu.

Am reușit cu greu să îngaim câteva cuvinte, să implor „iertarea greșelii” și, desigur, să sper că există compasiune pentru un tânăr student sărac.

De unde?!

Escrocii, aveam să află asta mai târziu, sunt fără suflet.

Sunt în stare să păcălescă o bătrână și să-i fure umila pensie, știind bine că o condamnă la moarte.

De fapt, nu au conștiință! Nici milă, nici mamă și tată, și nici patrie adorată.

La nici 300 de metri, pe strada Ana Ipătescu, așa cum se numea pe atunci Bulevardul Lascăr Catargiu de astăzi, se afla Secția de Miliție a sectorului 1.

Ei, și ce?

Milițieni pe stradă care să prindă în flagrant delict asemenea escrocii, nici pomeneală.

Infracțiunile erau foarte multe în anii `80-`90, dar, cu bună știință, erau bine ascunse de opinia publică.

Oamenii credeau că trăiesc în siguranță, când, de fapt, hoardele de infractori comiteau mii de infracțiuni, pe care, bineînțeles, aveam să le află și eu mai târziu, asemenea celorlalți, care decretează astăzi că „înainte era mai bine” și că toate nenorocirile pe care le trăiesc sunt un rezultat al democrației.

Respect pentru **Dar ce să vezi cu smolitul nostru?**

Trebuie să recunosc că avea clasă.

Nu, nu era un simplu escroc, era și un manipulator desăvârșit.

Ce credeți că a făcut?

Ah, nu, nu mi-a dat suta înapoi, dar mi-a dat posibilitatea – asta părea la prima vedere – să-mi „repar” greșeala și, tot prin noroc, să îmi recapăt mica mea avere.

Adică era cinstit și eu îl bănuiam pe nedrept, sau era un adevărat jucător, un iubitor al riscului?!

Mi-a întins din nou punga cu lozuri și mi-a zis:

— Pentru sufletu’ lu’ mama, să nu zici că-s băiat rău... hai, trage încă unu’... dacă ie câștigător îți dau suta-napoi.

De data aceasta nu mai eram atât de încrezător în zeița Fortuna, dar, cum nu mai aveam nimic de pierdut, m-am conformat și am extras un nou bilet.

Bănuiesc că nici de data aceasta nu aveți niciun dubiu privind deznodământul.

Exact.

Evident, după cum spunea marele Caragiale, „teribilă fatalitate”... nu urma să mă lăfăi cu 200 de lei, ba nici măcar cu suta avută.

N-au venit, sau nu le-am văzut, 131 sau 331 chiar acuși-acuși, dar, cum a dispărut balaoacheșul, unul tot a venit.

M-am suit în autobuzul 131 și am plecat spre cămin.

Privirea îmi era încețoșată, copacii de pe marginea drumului parcă mă priveau muștrător.

Cum putusem să fiu atât de prost?

Așa sunt, sau a fost o întâmplare nefericită, irepetabilă?

Respect pentru Ceea ce conta pentru mine în acel autobuz și în acel moment era să depășesc momentul.

Filosof, mi-am zis: *„Sunt doar bani! Și așa erau puțini, doar o sută de lei”*.

Prozaic, oarecum nemulțumit de resemnarea înțeleaptă pe care o dovedeam, m-am autoapostrofat: *„Da, dar era o sută de lei”*.

În final, am concluzionat că voi vedea cum mă descurc și fără ei... sănătos să fiu.

Bun, autobuzul te lasă – și m-a lăsat și pe mine – la stația „Muzeul Satului”, de acolo mai mergeai – eu am mers – încă vreo două poște până la cămin.

Dar... ce mai conta?

Aer curat, Lacul Herăstrău aproape, mașini puține, fete pedalând pe biciclete Tohan... Viață!